

Interpelacja nr 2099

do ministra rodziny, pracy i polityki społecznej
w sprawie uregulowania kwestii statusu prawnego osób wcielonych
przymusowo do Powszechnej Organizacji "Służba Polsce"

Zgłaszający: Kazimierz Gołojuch

Data wpływu: 29-03-2016

Ofiary represji okresu powojennego – osoby, które przymusowo zostały wcielone do Powszechnej Organizacji „Służba Polsce”, zwracają się do mojego Biura Poselskiego w sprawie interwencji w zakresie uregulowania kwestii ich statusu prawnego.

Obecnie za pracę wykonywaną w ramach Powszechnej Organizacji „Służba Polsce” rekompensatę pieniężną otrzymują żołnierze zastępczej służby wojskowej oraz żołnierze z poboru, których wcielono przymusowo do brygad zatrudnionych m.in. w kopalniach węgla kamiennego, zakładach rud uranu oraz tzw. batalionach budowlanych. Osobom z tej grupy przysługuje też prawo ryczałtu energetycznego w wysokości 50% taryfowych opłat za energię elektryczną, gaz i ciepło na cele domowe.

Osoby, które przymusowo zostały wcielone do Powszechnej Organizacji „Służba Polsce”, ale nie należą do kategorii żołnierzy zastępczej służby wojskowej oraz żołnierzy z poboru, chciałyby być traktowane na równi z tymi osobami i otrzymywać podobne ulgi i świadczenia pieniężne, gdyż ich praca była taka sama.

Biorąc powyższe pod uwagę, uprzejmie proszę Pana Ministra o udzielenie odpowiedzi na następujące pytanie:

- Czy Ministerstwo planuje przygotowanie zmian w prawie, które uregulują status prawny osób, które przymusowo zostały wcielone do Powszechnej Organizacji „Służba Polsce” i nie należą do kategorii żołnierzy zastępczej służby wojskowej albo żołnierzy z poboru?

Odpowiedź na interpelację nr 2099

w sprawie uregulowania kwestii statusu prawnego osób wcielonych przymusowo do Powszechnej Organizacji „Służba Polsce”

Odpowiadający: podsekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Marcin Zieleniecki

Warszawa, 20-04-2016

Zarówno w poprzednio obowiązującym powszechnym systemie emerytalno – rentowym, jak również w nowym, istniejącym od 1999 r. systemie uregulowanym przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 748, z późn. zm.), przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno – rentowych i ich wysokości, uwzględniane są okresy składkowe.

Za okres składkowy, a więc za okres uwzględniany przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń emerytalno – rentowych uważany był i jest okres pracy wykonywanej z tytułu powszechnego obowiązku przysposobienia zawodowego w ramach Powszechnej Organizacji „Służba Polsce”.

W związku z tym wszystkim tym osobom, które przedstawiają dowody potwierdzające pracę w ramach przysposobienia zawodowego w ramach Powszechnej Organizacji „Służba Polsce”, okres tej pracy uwzględniany jest przy emeryturze lub rencie.

Żołnierzom z poboru w 1949 r., którzy byli wcielani do ponadkontyngentowych brygad „Służba Polsce” i przymusowo zatrudniani w kopalniach węgla i kamieniołomach, przysługuje również prawo do świadczenia pieniężnego, na zasadach określonych w ustawie z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1373). Uprawnionym osobom przysługuje prawo do świadczenia pieniężnego za każdy pełny miesiąc trwania pracy, nie więcej jednak niż łącznie za 20 miesięcy, obecnie jest to kwota od 10,46 zł maksymalnie do 208,67 zł. Uprawnionym osobom przysługuje również prawo do ryczałtu energetycznego, który obecnie wynosi 166,05 zł.

Żołnierzom przymusowo zatrudnianym, niezdolnym do pracy wskutek niezdolności pozostającej w związku z przymusowym zatrudnieniem, przysługują świadczenia pieniężne i inne uprawnienia określone przepisami ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2015 r. poz. 840).

Ponadto żołnierze, którzy przymusowo zatrudniani byli w zakładach pozyskiwania i wzbogacania rud uranowych uprawnieni są do jednorazowego odszkodowania w określonej wysokości uzależnionej od orzeczonego inwalidztwa lub niezdolności do pracy.

Kwestie dotyczące świadczenia pieniężnego i odszkodowań dla osób wcielonych do Powszechnej Organizacji „Służba Polsce” były przedmiotem prac Sejmu RP V kadencji nad poselskim projektem ustawy o świadczeniu pieniężnym i innych uprawnieniach przysługujących osobom, które przymusowo wcielono do Powszechnej Organizacji „Służba Polsce” (druk nr 201). Projekt ten został negatywnie oceniony przez Radę Ministrów.

Prace w Sejmie RP nad wymienionym projektem nie zakończyły się uchwaleniem ustawy. Głównym powodem odrzucenia projektu był brak możliwości wiarygodnego ustalenia, czy dana osoba została wcielona do Powszechnej Organizacji „Służba Polsce” przymusowo, czy też przystąpiła do niej dobrowolnie.

Powszechna Organizacja „Służba Polsce” powstała w 1948 r. na mocy przepisów ustawy z dnia 25 lutego 1948 r. o powszechnym obowiązku przysposobienia zawodowego, wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego młodzieży oraz organizacji spraw kultury fizycznej i sportu (Dz. U. Nr 12, poz. 90).

Pobór do Powszechnej Organizacji „Służba Polsce” następował albo w wyniku zaciągu ochotniczego, albo na skutek administracyjnego nakazu. Powszechnemu obowiązkowi przysposobienia zawodowego, wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego młodzieży podlegały osoby w wieku od 16 do 21 lat włącznie, przy czym osoby, które nie odbyły zasadniczej służby wojskowej, podlegały temu obowiązkowi do ukończenia 30 lat.

Należy podnieść, że w opinii Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych nie zaszły w tej sprawie żadne nowe okoliczności, które pozwalałyby na zmianę stanowiska w tej sprawie.

Państwo Polskie stara się otaczać swoich Obywateli opieką na miarę swoich możliwości. Jednakże przy rozpatrywaniu uprawnień dla osób, które podlegały różnym formom represji w okresie działań wojennych oraz w okresie powojennym, należy mieć na względzie sytuację wielu grup społecznych, które z różnych przyczyn pozostają w trudnej sytuacji życiowej.

Każde podjęcie działań w kierunku przyznania uprawnień dla określonej grupy społecznej lub zwiększenie zakresu już przyznanych uprawnień wymaga szczególnej uwagi i troski przy rozważaniu możliwych rozwiązań.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie są prowadzone prace nad regulacjami przyznającymi dodatkowe uprawnienia osobom wcielonym do Powszechnej Organizacji „Służba Polsce”.